

Joanna Cwiąkała (asia1989-17@o2.pl)

Agnieszka Gil (agnieszka.gil@wp.pl)

*Studenckie Koło Naukowe Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie
ul. Podchorążych 2, 30-084 Kraków, Polska*

Monitoring ruchu turystycznego na terenie Pienińskiego Parku Narodowego w sezonie letnim 2012 – interpretacja wyników

Streszczenie:

Pieniński Park Narodowy pomimo małej powierzchni odznacza się największym wskaźnikiem natężenia ruchu turystycznego na 1 ha powierzchni spośród parków narodowych w Polsce. W związku z tym, istotne jest monitorowanie ruchu turystycznego oraz wykazania odcinków szlaków, które są najchętniej uczęszczane przez turystów. Pomiary te są istotne dla zbadania czy PPN jest atrakcyjnym miejscem dla turystów. Ważne jest też zbadanie obciążenia poszczególnych odcinków szlaków, jest to związane z negatywnym wpływem turystów na otoczenie. Ponadto rosnący wpływ turystyki masowej na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary objęte ochroną prawną, wpływa na potrzebę zarządzania ruchem turystycznym oraz monitorowanie wpływu turystów na środowisko przyrodnicze. Badania przeprowadzono w dniach 8-14.07 2012 roku. Były to zarówno dni robocze (poniedziałek, wtorek, czwartek, piątek) jak i w weekend (sobota, niedziela). Pomiary zostały przeprowadzone przez członków Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego. Projekt został sfinansowany z budżetu Koła Naukowego oraz przy pomocy władz parku, które udostępniły studentom leśniczówkę na Hałuszowej. Badanie objęło 6 452 turystów i pozwoliło oszacować natężenie ruchu turystycznego na wybranych odcinkach szlaków. Na terenie parku wyznaczono 9 międzywęzłowych punktów pomiarowych (ryc. 1), dzięki temu badający mogli wyznaczyć najbardziej obciążone odcinki i najchętniej uczęszczane szlaki. Z badań wynika, że średnie natężenie w badanych dniach pomiarowych wyniosło 1 075 osób/dzień. Najbardziej obciążonymi odcinkami okazały się: Przełęcz Szopka – Trzy Korony, Krościenko - Toporzysko, Wymiarki – Limierczyki. Największe natężenie ruchu turystycznego w punktach pomiarowych było na Przełęczy Szopka i na punkcie Limierczyki. Uzyskane wyniki pokrywają się z wynikami badań z poprzednich lat (2009, 2010) co uwiadcza utrzymanie natężenia ruchu turystycznego na stałym poziomie na terenie Pienińskiego Parku Narodowego.

Słowa kluczowe:

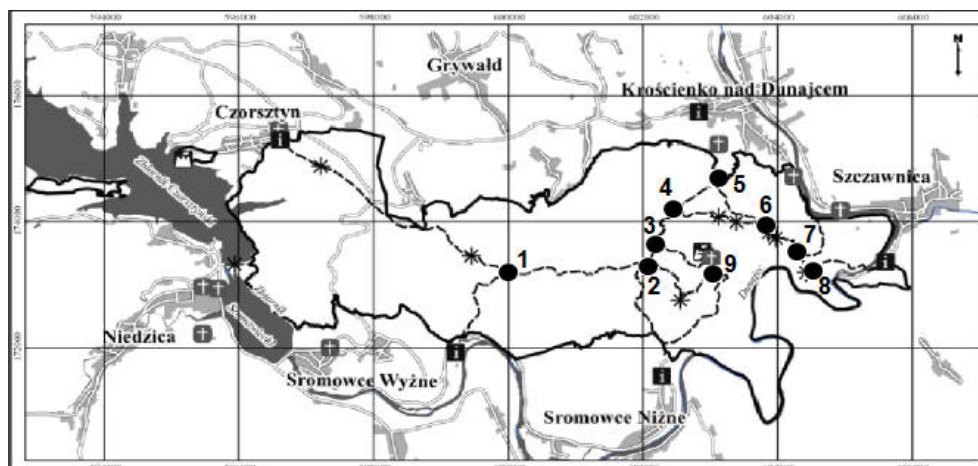
Turysta, monitoring, Pieniński Park Narodowy

WPROWADZENIE

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Jerzego Kondrackiego Pieniński Park Narodowy obejmuje mezoregion – Pieniny, a dokładniej obszar Pienin Właściwych (Kondracki, 2009). Pieniński Park Narodowy jest najmniejszym parkiem o charakterze górskim na terenie naszego kraju. Pomimo małej powierzchni odznacza się największą liczbą odwiedzających na kilometr szlaków turystycznych spośród parków narodowych w Polsce (www.stat.gov.pl).

W związku z dużym natężeniem ruchu turystycznego istotne jest monitorowanie jego nasilenia oraz wskazania odcinków szlaków, które są najchętniej uczęszczane przed turystów. Ponadto rosnący wpływ turystyki masowej na środowisko przyrodnicze, w tym na obszary objęte ochroną prawną, wywiera wpływ na potrzebę zarządzania ruchem turystycznym oraz monitorowanie wpływu odwiedzających na środowisko przyrodnicze.

W artykule zawarto wyniki pomiarów monitoringu ruchu turystycznego w sezonie letnim w roku 2012. Pierwsza część niniejszego artykułu zawiera metodykę pomiarów. Następnie omówiono natężenie ruchu turystycznego na terenie omawianego parku. W podsumowaniu zawarto syntezę wyników badań oraz porównano dane z roku 2012 z pomiarami wykonanymi w latach 2009-2010.

1. Trzy Kopce	4. Wymiarki	7. Przełęcz Sosnów	● punkt pomiarowy
2. Przełęcz Szopka	5. Toporzysko	8. Sokolica	
3. Limierczyki	6. Walusiówka	9. Kosarzyska	
- Źródło: opracowanie własne

Ryc. 1 Mapa Pienińskiego Parku Narodowego – punkty pomiarowe
Źródło: opracowanie własne

METODYKA BADAŃ NATĘŻENIA RUCHU TURYSTYCZNEGO

Studenckie Koło Naukowe Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego przeprowadziło pomiary ruchu turystycznego w sezonie letnim w 2012 roku. Do przeprowadzenia badań wykorzystano metodę obserwacji. Jest to jedna z podstawowych metod wykorzystywanych w naukach społecznych. W literaturze wyróżnia się wiele rodzajów obserwacji różniących się stopniem ingerencji osoby wykonującej badanie. Analizowane dane statystyczne zostały zebrane za pomocą obserwacji kontrolowanej (Sztumski, 2010). Rejestracja wyników oparta była na kwestionariuszu obserwacji. Pomiar został przeprowadzony w dniach 8-10 lipca oraz 13-14 lipca 2012 roku. W dniu 12 lipca przeprowadzono także pomiar, jednak ze względu na bardzo niekorzystne warunki pogodowe, badanie w tym dniu było niepełne. Dni pomiarowe objęły między innymi weekend (8 i 14 lipca). Badania były przeprowadzone ciągiem w godzinach 9.00-16.00. Pomiarowy zapisywał kierunek, z którego przybyli turyści i do którego zmierzali. Łącznie ustalono 9 węzłowych punktów pomiarowych (Tab.1).

Tab.1. Punkty pomiarowe w Pienińskim Parku Narodowym

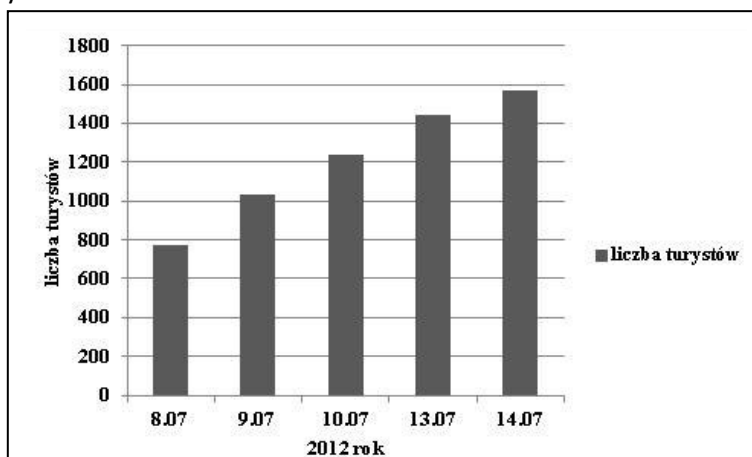
I.p.	Nazwa punktu	Skrzyżowanie szlaków
1.	Przełęcz Trzy Kopce	niebieski szlak (Czorsztyn) - czerwony szlak (Sromowce Wyżne)
2.	Przełęcz Szopka	niebieski szlak (Czorsztyn) – żółty (Sromowce Niżne, Krościenko)
3.	Kosarzyska	niebieski szlak (Limierczyki Trzy Korony) – zielony szlak (Sromowce Niżne)
4.	Limierczyki	niebieski szlak (Kosarzyska) – żółty szlak (Przełęcz Szopka, Krościenko)
5.	Wymiarki	niebieski szlak (Czertezik) – żółty szlak (Krościenko, Sromowce Niżne)
6.	Toporzysko	zielony szlak (Krościenko, Czertezik) – żółty szlak (Przełęcz Szopka)
7.	Czertezik (Walusiówka)	niebieski szlak (Wymiarki, Przełęcz Sosnów) – zielony szlak (Krościenko)
8.	Przełęcz Sosnów	niebieski szlak (Czertezik)- zielony szlak (Krościenko nad Dunajcem)
9.	Sokolica	niebieski szlak (Szcawnica)

Źródło: opracowanie własne

NATĘŻENIE RUCHU TURYSTYCZNEGO

W ciągu pięciu dni pomiarowych na teren Pienińskiego Parku Narodowego weszło łącznie 6049 turystów. Najmniej turystów weszło na teren parku w dniu 8 lipca 2012 roku, bo tylko 770. Wraz z upływem dni pomiarowych liczba turystów wzrastała. Największa kulminacja turystów przypadła na 14 lipca 2012 roku, kiedy

to na teren Pienińskiego Parku Narodowego weszło 1569 osób (ryc.2). Co ciekawe w niedzielę (8 lipca), która była pierwszym dniem pomiarowym, do parku weszło najmniej osób. Może się to wiązać z końcem weekendu i niezbyt korzystnymi warunkami atmosferycznymi. Najwięcej turystów było w sobotę 14 lipca co wiąże się z początkiem weekendu oraz idealnymi warunkami atmosferycznymi, jakie wtedy panowały. Także w dni powszednie zaznaczył się wyraźny wzrost liczby turystów, co jest związane z warunkami atmosferycznymi, urlopami oraz okresem wakacyjnym dla uczniów.

Ryc. 2 Liczba turystów wchodzących do Pienińskiego Parku Narodowego podczas dni pomiarowych 8.07-10.07 oraz 13.07-14.07. 2012

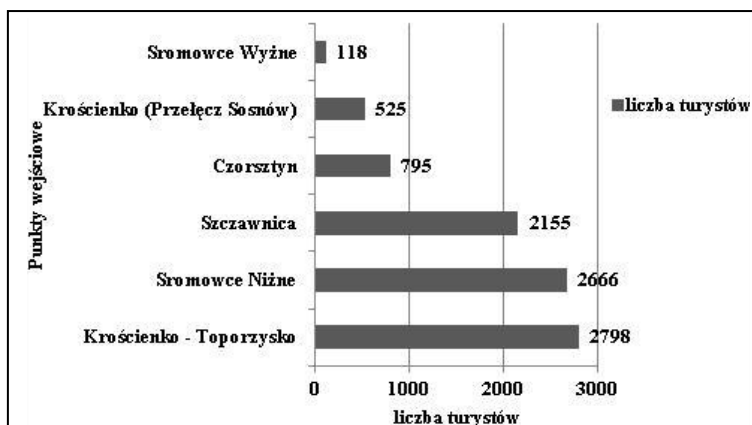
Źródło: opracowanie własne

Różniła się także wielkość wejść w poszczególnych punktach wejściowych. Łącznie jest sześć wejść do Pienińskiego Parku Narodowego:

- Sromowce Wyżne,
- Sromowce Niżne,
- Czorsztyn,
- Krościenko nad Dunajcem (Toporzysko),
- Szczawnica,
- Krościenko nad Dunajcem (Przełęcz Sosnów).

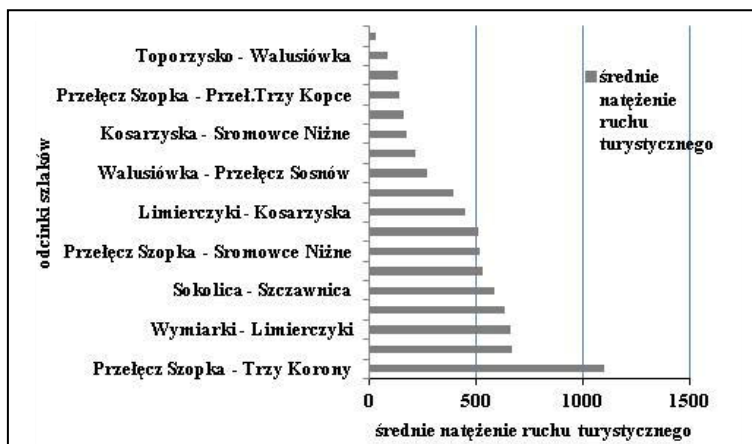
Najwięcej turystów weszło do Pienińskiego Parku Narodowego od strony Krościenka-Toporzysko (2798) (ryc. 3). Równie popularnym wejściem do parku jest wejście od strony Sromowców Niżnych (2666). Na trzecim miejscu znalazło się wejście od strony Szczawnicy (2155). Najmniej uczęszczane wejścia to: Sromowce Wyżne (118), Krościenko Przełęcz Sosnów (518) oraz Czorsztyn (795). Taki rozkład wiąże się z dostępnością komunikacyjną do wejść oraz z poziomem trudności

szlaków i czasem, jaki jest potrzebny na przebycie trasy do największych atrakcji Pienińskiego Parku Narodowego.

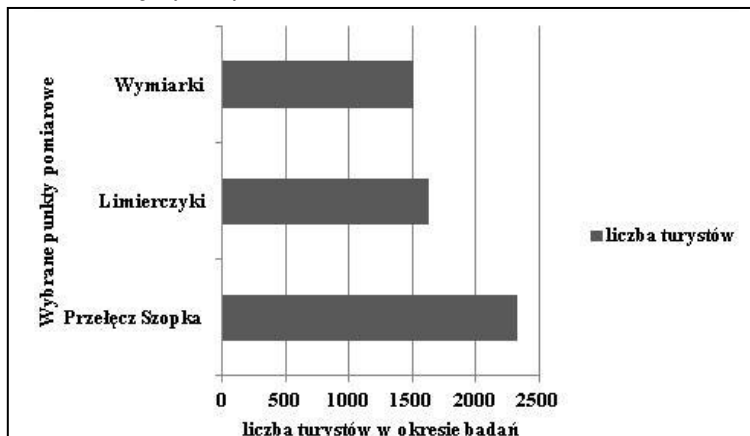
Ryc. 3 Wielkość ruchu turystycznego w poszczególnych punktach wejściowych w badanym okresie
Źródło: opracowanie własne

Średnie natężenie ruchu turystycznego na poszczególnych odcinkach szlaków turystycznych w 2012 roku jest dosyć zróżnicowane (ryc. 4). Najbardziej obciążonym odcinkiem jest Przełęcz Szopka-Trzy Korony (1100 osób), na drugim miejscu pod względem obciążenia znalazł się odcinek Krościenko-Toporzysko (666 osób), a na trzecim miejscu jest odcinek Wymiarki-Limierczyki (661). Wiąże się to z dojściem do głównych dominant parku. Z badań wynika, że najmniej uczęszczane odcinki szlaków to: Przełęcz Trzy Kopce- Sromowce Wyżne oraz Toporzysko-Walusiówka. Prawdopodobnie wiąże się to z trudnością szlaku, czy też z czasem dojścia do wybranej atrakcji: Trzy Korony, Zamek Pieniński, Sokolica.

Ryc. 4 Średnie dzienne natężenie ruchu turystycznego na poszczególnych odcinkach szlaków turystycznych w 2012 roku
Źródło: opracowanie własne

Najbardziej obleganymi punktami pomiarowymi w tym roku były trzy punkty: Przełęcz Szopka, Limierczyki oraz Wymiarki (ryc. 5). Średnio przez te punkty przechodziło kolejno 2336, 1638 oraz 1506 osób/dzień. Wiąże się to z położeniem tych punktów. Turyści udając się na trzy Korony, (idąc od Krościenka, Sromowców, Czorsztyna) przechodzą przez ten punkt węzłowy, który łączy ze sobą turystyczne szlaki piesze. Przez Limierczyki i Wymiarki przechodzą turyści udający się w kierunku Przełęczy Szopka.

Ryc. 5 Najbardziej oblegane punkty pomiarowe w PPN w 2012 roku

Źródło: opracowanie własne

PODSUMOWANIE I DYSKUSJA

Łącznie na teren Pienińskiego Parku Narodowego w trakcie dni pomiarowych weszło 6049 turystów. Najbardziej obleganymi wejściami do parku były w badanym roku: Krościenko Toporzysko oraz Sromowce Niżne. Najbardziej obciążonymi odcinkami szlaków turystycznych w 2012 roku były: Przełęcz Szopka-Trzy Korony oraz Krościenko-Toporzysko (1100 i 666 osób).

Wyniki z roku 2012 porównano z rezultatami z lat 2009-2010, które zostały opublikowane w artykule W. Warcholika i M. Semczuka (2011). Porównując średnią liczbę turystów wchodzących do Pienińskiego Parku Narodowego w latach 2009-2010 i 2012 można stwierdzić, że rok 2012 nie odbiega znacząco od lat poprzednich. Na tle trzech lat pomiarowych stwierdzono, że rok 2009 odwiedziło najwięcej turystów. Średnia dzienna liczba turystów wchodzących do Pienińskiego Parku Narodowego wyniosła 1477. Najslabiej w tym zestawieniu wypadł rok 2010 kiedy to weszło średnio do parku 1160 osób. W roku 2012 odnotowano więc nieznaczny wzrost (o 50 osób) i wyniósł on 1210 osób. Dokonano także porównania średniego natężenia ruchu turystycznego najbardziej obciążonych odcinków

szlaków turystycznych w latach 2009-2010 z rokiem 2012. Z porównania wynika, że zarówno w latach 2009-2010 jak i w roku 2012 najbardziej obciążonymi odcinkami były Przełęcz Szopka-Trzy Korony (1101 osób/dzień) oraz Wymiarki-Limierczyki (816 osób/dzień). Wiąże się to z dojściem do głównych dominant Pienińskiego Parku Narodowego, którymi są Trzy Korony oraz Zamek Pieniński.

Ponadto w porównaniu do poprzedniego roku pomiarowego odnotowano niewielki wzrost liczby turystów. Wynika z tego, że Pieniński Park Narodowy jest nadal atrakcyjnym obszarem turystycznym.

LITERATURA:

Archiwum danych Studenckiego Koła Naukowego Geografów UP.

Kondracki J., 2009, *Geografia regionalna Polski*, Wydawnictwo PWN, Warszawa.

Sztumski J., 2010, *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Wydawnictwo Śląsk, Katowice.

Warcholik W., Semczuk M., 2011, *Natężenie ruchu turystycznego w Pienińskim Parku Narodowym*, Prace Komisji Geografii Przemysłu, nr 18, Warszawa-Kraków, s. 148-154,.

źródła internetowe:

http://www.stat.gov.pl/cps/rde/xbcr/krak/ASSETS_turystyka_2007_2.2.wybrane_aspekty_turystyki_pl.pdf

cytacja: Cwiąkała J., Gil A., (2012). Monitoring ruchu turystycznego na terenie Pienińskiego Parku Narodowego w sezonie letnim 2012. *Prace Studenckiego Koła Naukowego Geografów Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie*, 1, 34-40.